

ΤΟΥ ΝΙΚΟΥ ΒΕΤΤΑ

Το στίγμα της οικονομικής πολιτικής

Λίγες μέρες μετά τη λήξη του τρίτου προγράμματος και με διεθνές περιβάλλον που δεν διαγράφεται ευνοϊκό, ποια σήματα θα έπρεπε να στείλουν οι διακρύξεις οικονομικής πολιτικής στη ΔΕΘ; Έχει κάποια σημασία να αναλογιστεί κανείς όχι τόσο τι αναμένουμε με βάση το παρελθόν, όσο τι χρειάζεται για να βγει πραγματικά η χώρα από την κρίση.

Πρώτα από όλα, μια αίσθηση εγρήγορσης. Η κρίση δεν τελείωσε, τελείωσαν τα προγράμματα στήριξης. Οι πιέσεις από τη διεθνή οικονομία ή ακόμη και μια βαθιά διεθνής κρίση θα πρέπει να θεωρούνται πιθανά κατά τα επόμενα χρόνια. Η οικονομία μας δεν μπορεί να ελπίζει ότι θα ξεφύγει από τις σχετικές προκλήσεις αν δεν ενδυναμωθεί σημαντικά και αυτό θα πρέπει να είναι μια συστηματική διαδικασία με ενδιάμεσους στόχους. Είναι μεγάλο λάθος αν θεωρείται ότι σε επόμενες δυσκολίες χρηματοδότησης, το κόστος θα είναι διαχειρίσιμο ή θα επιμεριστεί μόνο σε λίγους. Μια τέτοια κρίση θα μπορούσε να κάνει πιθανό ένα νέο πρόγραμμα σε ορισμένα χρόνια, φυσικά, με τεράστιο κόστος.

Για μια κοινωνία, λοιπόν, που έχει πληρώσει υψηλό κόστος επί μία δεκαετία λόγω λαθών, τόσο πριν από την κρίση όσο και κατά τη διάρκειά της, θα πίστευε κανείς πως είναι πλέον ξεκάθαρος και εθνικός στόχος να μην ξαναβρεθεί σε τέτοια αδυναμία, ούτε καν να πλησιάσει ένα τέτοιο ενδεχόμενο. Οτιδήποτε λιγότερο από αυτό θα ήταν πολιτικά κατώτερη των περιστάσεων και ιδιαίτερα επικίνδυνη.

Ταυτόχρονα, είναι καίριας σημασίας να καλλιεργηθούν συναισθήσεις για τομές απαραίτητες στη δομή της οικονομίας, κυρίως στις αγορές και τη σχέση τους με τον δημόσιο τομέα. Η συχνά μωπική διαχείριση των προκλήσεων και πρόταξη επιμέρους συμφερόντων έναντι του συνόλου, διαχώρισε τη χώρα από άλλες που επίσης αντιμετώπισαν κρίσεις αλλά το έκαναν με μεγαλύτερο βαθμό ειλικρίνειας, συναίνεσης και συνείδησης της πρόκλησης. Σήμερα, είναι δύσκολο να καταλάβει κανείς πώς η χώρα φιλοδοξεί να προσελκύσει ξένα κεφάλαια και επιχειρήσεις και να επαναπατρίσει υψηλής μόρφωσης εργαζομένους, όταν συχνά κυριαρχούν ακραία αντιπαλότητα και καιροσκοπικές συμπεριφορές.

Αν όμως η πολιτική σηματοδοτήσει την απαραίτητη αίσθηση τεύγοντος και μαζί διάθεση συναίνεσης σε κομβικά μεταρρυθμιστικά μέτωπα, οι προσδοκίες στην οικονομία μπορεί να βελτιωθούν εξαιρετικά γρήγορα. Αυτό θα είχε ιδιαίτερα ευεργετική επίδραση σε πολλούς επιμέρους τομείς όπου σήμερα υπάρχει καθίζηση, από τις μετοχές έως τα ακίνητα και από το κόστος δανεισμού έως τις τραπεζικές καταθέσεις.

Τέλος, η ελληνική οικονομία δεν θα ορθοδοθήσει αν συνεχίσει να κινείται φοβικά ορθώνοντας τείχη για να προστατεύσει δήθεν κεκτημένα. Αντίθετα, έχει μόνο να κερδίσει αν γίνει ανοικτή σε κάθε έκφασή της, περισσότερο και από τις υπόλοιπες ευρωπαϊκές. Η λειτουργία της ως ισχυρού περιφερειακού κέντρου επιχειρηματικότητας και ανθρώπινου κεφαλαίου θα πρέπει να είναι κεντρικός στόχος. Η πολιτική οφείλει σήμερα να δώσει το ανάλογο στίγμα. Ειδάλλως, η οικονομία θα εισέλθει σε έναν ολισθηρό δρόμο, ακριβώς την ίδια ώρα που θα δημιουργείται η ψευδαίσθηση πως η κρίση ξεπεράστηκε.

Ο Νίκος Βέττας είναι γενικός διευθυντής του IOBE και καθηγητής του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών